

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 25 september 2014

MEDITATIE

De vergankelijkheid van de mens

Het is opmerkelijk dat de Heilige Schrift spreekt over dagen en niet rekent in jaren. Mozes spreekt in psalm 90 over de 'dagen onzer jaren'. En in zijn eerste boek, Genesis, spreekt hij niet over eeuwen die de mensen leefden, maar eveneens over 'dagen'. Zo horen we ook Jakob voor Farao spreken over 'de dagen der jaren' zijner vreemdelingschap. Lezer(es), hoe denkt en rekent u?

De dagen van een mens, van u en van mij, zijn als het gras en als een bloem van het gras. In gedachten moeten we naar het land van de Bijbel om deze beeldspraak te verstaan. Behalve de twee regentijden, de vroege en de spade (late) regen, is er weinig regen in Israël te verwachten. En nu moeten we aan die laatste regentijd denken.

Inhoud

- 1 De vergankelijkheid van de mens
- 2 Augustinus en het studentenleven (1)
- 3 Stem uit het verleden
- 4 Ook onder ons
- 5 Even maar...
- 6 De taal der bevinding (1)
- 7 Alarm rond de pastorie
- 8 Herdenking 40-jarig ambtsjubileum ds. A. Moerkerken
- 9 Boekennieuws
- 10 Kerknieuws
- 10 Berichten
- 12 Kerkdiensten

De dagen des mensen zijn als het gras; gelijk een bloem des velds, alzo bloeit hij.

Psalm 103:15

Na die regen in maart, april spruit het jonge gras uit de aarde, veelbelovend met name voor mensen met vee. En tussen dat gras komen ook bloemen op, zomaar in het wild: anemonen, hyacinten, cyclamen, anjers en klapprozen. Eerst een steel, dan een bloem in knop, vervolgens een bloem met kleur en geur.

Totdat... de wind erover gaat. Nee, geen stormwind of orkaan: die bewegen het enkel. Maar na de regentijd komt de hete zomertijd: de woestijnwind (de Sirocco) begint te waaien en samen met de brandende hitte van de zon verdwijnt alle lentepracht. De grond verdroogt, het gras kwijnt, de bloem gaat hangen, verwelkt, verzengt en verdwijnt in heel korte tijd. In de tijd van één dag: een dag met een morgen, middag en avond. Dat is het beeld van een mens! En u weet wel dat sommigen al in de prille morgen van het leven worden weggerukt of in de kracht van het leven moeten afreizen naar hun eeuwige bestemming.

Een aangrijpend beeld van de broosheid van de mens, dat de Schrift ons tekent op vele plaatsen. Jesaja schrijft over de mens, elk mens, die zo vergankelijk is als gras en al zijn goedertierenheid (al het goede in dit tijdelijk leven) is als een bloem. 'Het gras verdort, de bloem valt af...'. Ook Jezus spreekt over 'het gras, dat heden

op het veld is en morgen in de oven geworpen wordt'.

Waarom toch die vergankelijkheid? Zo zijn we niet geschapen! Als het pronkjuweel van de schepping wandelde de mens in het paradijs. Daar verdorde geen gras en verwelkte geen bloem. Alles sprak van leven! Maar de mens heeft door moedwillige ongehoorzaamheid het oordeel van de dood over zich gebracht. O die aangrijpende drievoudige dood: de tijdelijke, geestelijke en eeuwige dood. En allemaal (tenzij de Rechter eerder wederkomt) zullen we die scheiding van lichaam en ziel ondergaan. Van nature zijn we allemaal geestelijk dood en als de Heere niet door een Godsdaad in ons leven komt, zullen we eeuwig buiten Zijn gunst en gemeenschap, straf lijden in de hel.

Heeft de Heere u daar al aan bekendgemaakt? Voelt u hoe ellendig we zijn als we alleen gericht zijn op dat aardse bestaan en van ons leven wat proberen te maken, niet beseffend dat we dan als gras zullen verdrogen en geworpen zullen worden in de oven? Aangrijpende gedachte... Zeker, we worden geroepen om trouw te zijn op school, op ons werk (als we het mogen hebben en kunnen verrichten) en overal waar de Heere ons plaatst, maar wat een dwaasheid om zo te zwoegen en te slaven in dit leven alsof we niet op weg en reis waren naar de Godsontmoeting! Wat een dwaasheid om dagen bezig te zijn met vakantieplannen en grote reizen (en ontspanning in deze tijd is nodig) maar niet of nauwelijks bezig te zijn met die reis die we allen maken naar de rechterstoel!

De Zaligmaker Zelf sprak de gelijkenis van de rijke dwaas uit. Hij rekende met grote opbrengsten en had grote plannen, mooie voornemens en daarna zou hij rust nemen, eten, drinken en vrolijk zijn. Maar God sprak: 'Gij dwaas, in deze nacht zal men uw ziel van u afeisen; en hetgeen gij bereid hebt, wiens zal het zijn? Alzo is het met dien die zichzelf schatten vergadert en niet rijk is in God'.

Lezer(es) hoe zullen we het maken als we staan voor de doodsrivier? Zullen we zijn als een Nabal, gevoelloos als een steen? Of als een farizeeër met onze eigengerechtigheid? Of met de wetenschap dat er een wonder moet gebeuren maar verder niet? O, smeeek toch om ontdekking, om licht, om genade opdat u met Gods ware volk mag afreizen. Voor hen is het waar: '...zalig zijn de doden die in de HEERE sterven...' (Openbaring 14:13). Want de koning der verschrikking is voor hen overwonnen door de Koning der Kerk.

Volk van God: hoe komt het toch dat de

dood zo menigmaal verschrikt? Zeker het is de koning der verschrikking, de laatste vijand. Of ligt de reden in het feit dat u zo sterk aan de aarde verkleefd bent? O, dat ook u vaak de dood zult overwegen. De dood zal de echtheid en sterkte van uw geloof beproeven, de dood zal de liefde tot God beproeven, de lijdzaamheid, de oprechtheid, de heimelijke en verborgen zonden openbaren. De Heere geve ons allen dat ware zelfonderzoek in die korte tijd tussen wieg en graf, opdat het een ieder uit zou drijven tot de troon der genade.

Veenendaal,

ds. B. Labee

arme zondaar met een smeekgebed om genade. Aurelius Augustinus is 76 jaar oud geworden.

Alle eeuwen door heeft Augustinus veel invloed uitgeoefend met tientallen boeken en honderden preken. Tot op de dag van vandaag komt iemand sterk over als hij zich beroept op een gezaghebbend persoon als Augustinus. Zijn bekendste boeken zijn "Confessiones" en "Civitate Dei".

De tijd van Augustinus

We weten dat het Romeinse rijk officieel een heidens rijk was. De keizers waren heidenen. Tot er een christenkeizer kwam! Bijzonder voor de christenen in het Romeinse rijk was dat zij sinds keizer Constantijn de Grote (313) niet meer vervolgd werden. Het christendom was zelfs staatsgodsdienst geworden. Toch bleef de meerderheid van de bevolking heiden. De cultuur was nog geheel doortrokken van heidense denkbeelden en gewoonten. Het gezin van Augustinus met een christenmoeder en een heidenvader was dus een afspiegeling van de tijd waarin hij leefde.

Voor normen en waarden was weinig plaats. De omgangsmanieren waren losbandig. Dit was ook duidelijk merkbaar in het onderwijs van die dagen. De hoofdinhoud van dit onderwijs werd gevormd door de studie van de klassieke literatuur, waarbij de nadruk lag op een stuk schoonheidsbeleving en levensgenieting. Het onderwijs werd voornamelijk door heidense wijsgeren gegeven.

Een ander belangrijk element in de tijd van Augustinus was de afbrokking van het Romeinse Rijk. Het rijk werd bedreigd door Germaanse volkeren. In 410 werd Rome ingenomen en geplunderd door de Gothen onder leiding van Alarik. In deze tijd van grote verwarring schreef de kerkvader Augustinus toen zijn beroemde boek "De Civitate Dei". Hierin staat onder andere: 'Waarom treuren jullie om de ondergang van het Romeinse Rijk? Het gaat immers om het eeuwige rijk, het rijk van God. Terwijl aardse rijken komen en gaan, bestuurt God het wereldgebeuren naar Zijn plan'.

Als leerling en student

Laten we nu een stap terugdoen in het leven van Augustinus en inzoomen op de studiejaren in zijn leven. Over zijn jaren als schoolkind schrijft Augustinus in zijn "Belijdenissen": 'Vervolgens werd ik op school gedaan om lezen en schrijven te leren, dingen waarvan ik, arm kind, het nut niet be-

1

Augustinus en het studentenleven

Het academische jaar of het schooljaar is weer begonnen. De meeste van onze studenten zullen in een omgeving verkeren waar de norm niet gezocht wordt in de Bijbel maar in zichzelf. Er komt heel wat op onze jonge mensen af! Dat dit niet nieuw is, wil ik in vier artikelen proberen weer te geven vanuit het leven van de bekende kerkvader Aurelius Augustinus.

Op een open wijze heeft Augustinus zijn jongens- en studentenjaren beschreven in zijn bekende boek "Confessiones" (= Belijdenissen). Hoewel de tijd waarin hij leefde totaal anders was dan de onze, bestaan er toch opvallende parallellen tussen beide en zijn er lijnen te trekken van het leven van Augustinus naar het leven van onze studenten. Temidden van dit alles schittert de ondoorgrondelijke barmhartigheid van de HEERE.

Wie was Augustinus?

Aurelius Augustinus werd op 13 november in het jaar 354 geboren in Noord-Afrika, in het plaatsje Thagaste, thans Souk Ahras in Algerije. Zijn vader Patricius was een heiden. Zijn moeder Monica was een vrome christin. Wat de godsdienst betreft, kwam Augustinus dus uit een gebroken gezin.

In zijn jeugd sloeg hij de vele verma-

ningen van zijn moeder in de wind. Hij wilde genieten van het leven. Dat deed hij vooral tijdens zijn studie in de steden Carthago en Rome, en later in Milaan. In Milaan werd hij door de Heere op een krachtdadige wijze bekeerd. Zijn moeder Monica is haar zoon op al zijn reizen gevolgd, mét haar gebeden. Een bisschop had eens tegen haar gezegd: 'Zowaar u leeft, het is uitgesloten dat de zoon van die tranen verloren gaat!' (III, 21). De Heere heeft gehoord en ook verhoord! Samen met zijn zoon Adeodatus liet Augustinus zich op 32-jarige leeftijd dopen. Een paar jaar later werd hij tot bisschop van Hippo gekozen.

Alle eeuwen door heeft Augustinus veel invloed uitgeoefend met tientallen boeken en honderden preken.

Augustinus maakte in zijn leven de ondergang van het Romeinse rijk mee. Terwijl de Vandalen onder leiding van Geiserik de stad Hippo belegerden, lag Augustinus op zijn sterfbed. Aan de muren van zijn sterfkamer had hij de zeven boetpsalmen laten bevestigen. Zo eindigde in het jaar 430 het leven van deze grote kerkvader als een

greep. Niettemin kreeg ik klappen, iedere keer dat ik traag in het leren was' (I, 14).

Aandoenlijk is om te lezen hoe dit een plaats kreeg in het leven van de kleine Aurelius: 'En inderdaad begon ik als jongetje te bidden tot U, mijn hulp en toeverlaat, en om U aan te roepen brak ik de banden van mijn tong en ik, kleine mens, ik vroeg U met geen kleine innigheid dat ik in de school geen klappen mocht krijgen' (I, 14).

Verder krijgen we de indruk dat Augustinus als schoolkind niet anders was dan de andere kinderen. In ieder geval was hij niet zo ijverig. Hij was nogal speels en maakte gebruik van allerlei leugentjes om zich aan het leren te onttrekken.

Op 11-jarige leeftijd ging Augustinus naar school in Madaurus, een plaats 25 km ten zuiden van Thagaste. Hij kreeg hier les van een grammaticus; dat is een leraar in de letterkunde. Er werd les gegeven in geschiedenis, sterrenkunde en welsprekendheid. Verder werden tijdens de lessen werken van belangrijke Griekse schrijvers als Cicero, Vergilius en Homerus gelezen. De onthulling van Augustinus over het onderwijs in zijn dagen is schokkend: 'En toch, o helse stroom, worden de kinderen van de mensen in u geworpen, met lesgeld toe, om deze dingen te leren' (I, 26).

Als hij schrijft dat 'schanddaden niet als schanddaden worden beschouwd' doelt hij op het bedrijven van overspel van de hoofdpersoon in de beroemde boeken 'niet als navolger van menselijk geboefte, maar van de hemelse goden' (I, 25). Daarom schreef Augustinus verder: 'Wat wonder dat ik op die manier in de ijdelheden terecht kwam en weg van U, mijn God, naar buiten ging!' (I, 28).

Het onderwijs heeft er een groot deel aan bijgedragen dat Augustinus steeds meer vervreemde van het christendom waarin zijn moeder hem opgevoed heeft. Op 15-jarige leeftijd keerde hij als afgestudeerd grammaticus terug naar Thagaste. Geld voor een academische studie had zijn vader niet. Maar een jaar later kreeg Augustinus in de rijke Romanianus een weldoener en kon hij alsnog met zijn academische studie in Carthago beginnen.

Citaten uit: Aurelius Augustinus; "Be-lijdenissen". Ambo, Amsterdam 2008.

(wordt vervolgd)

Capelle aan den IJssel, H.J. Agteresch

Ruth Bryan (1805-1860) was een predikantsdochter die woonde te Nottingham. Ze onderhield een uitgebreide correspondentie. Veel van haar brieven werden de moeite waard geacht te bewaren. Na haar dood zijn er vele van gepubliceerd.

Brief van Ruth Bryan

Mijn liefste Anne,

Mijn hart is met medelijden jegens u vervuld, en ik verlang zeer dat u vertroost mag worden. Jezus kan en zal uw pijnlijvend hart verlichten. Wat is het, mijn geliefde vriendin, dat u benauwt? Is het de afwezigheid van Jezus? Ach, dat is een droeve toestand; maar Hij bemint u evenveel, als toen u op Zijn boezem leunde, en Hij zal terugkomen en u omhelzen, waardoor Hij u beschaamd zal maken over de naijver die u nu voelt; want een vriend te kennen, betekent stellig niet dat wij hem alleen vertrouwen, voorzover wij hem kunnen zien. O, mocht de Geest u daarom in staat stellen om zelfs in het duister te betrouwen op de Heere en te steunen op onze God.

Is het de zonde die uw hart breekt? Het bloed van Jezus reinigt van alle zonde (ik ben er een levende getuige van); van zonde in hart en leven, waaraan wordt toegegeven en die opnieuw wordt bedreven, zonden van ondankbaarheid en zorgeloosheid, zonden tegen licht en beter weten in, en duizend andere. Wees daarom niet terneer geslagen; omdat ik genade gevonden heb, hoeft niemand te wanhopen. Waag het met al uw schuld op Christus; u weet dat Hij de vloek daarvan gedragen heeft, en Hij zal vrede teruggeven aan uw geweten.

Maar misschien bent u bezig geweest uw kenmerken na te gaan, en vanwege die mist die u nu omgeeft, lijken ze zo vaag, dat u zich afvraagt of ze wel echt zijn. Ik heb soms ondervonden dat het goed was om de satan hierin een beetje toe te geven: de kenmerken weg te gooien en te veronderstellen dat het waar is wat hij zegt, dat wij inderdaad bedrogen zijn, en dan tot Christus te vluchten zoals wij zijn, zonder één pleitgrond, terwijl we ons eenvoudig vastklemmen aan Zijn bloed en gerechtigheid als een hulpeloze zondaar, vastbesloten dat als wij omkomen, dat zal gebeuren, terwijl wij het wagen op Hem. Zo zullen wij ondervinden of het waar is dat Hij al degenen die door Hem tot God gaan, volkomen kan en zal zalig maken. U kunt zich onmogelijk indenken wat een verlichting ik op deze manier heb ontvangen.

Maar, wat uw toestand ook is, het geneesmiddel is in Christus. Mocht dit spoedig op gevoelige wijze worden toegepast. Ik schaam mij om u deze stamelende woorden aan te bieden, want u bevond zich al veel eerder dan ik op de weg van het geloof, maar allebei herinneren we ons het kind dat tegen zijn moeder zei, toen zij haar man beweede: 'Is Jezus Christus gestorven?' Daardoor werd haar onmatige droefheid berispt. Mochten zo mijn eenvoudige tonen, door de kracht van de Geest, de wanklank in uw ziel raken, en zo niet, dan moet u de poging maar vergeven en aanvaarden als bewijs van de liefde en het meelevend.

Van uw onwaardige maar aan u gehechte Ruth

Uit: De onnaspeurlijke rijkdom van Christus/uitgeverij De Groot Goudriaan

Ook onder ons

Het zal je kind maar zijn, dat gepest wordt. Het zal je kind maar zijn, dat een ander kind pest. Je zult maar in een klas zitten, waar iedereen bang is voor de pester. Je zal maar leerkracht zijn van zo'n klas kinderen, die dit cursusjaar aan jouw zorgen is toevertrouwd.

Realiteit

Ongetwijfeld zullen alle ouders wensen, dat hun kind zoveel mogelijk onder goede begeleiding, afgestemd op hun kind, de lessen in een kindvriendelijke sfeer kan volgen. Dat willen scholen ook. Zij willen voor elke leerling een goede begeleiding (Passend Onderwijs) en een veilig schoolklimaat.

Het realiseren van die wensen is echter niet zo eenvoudig. Allereerst duurt het soms lang voor een bij dit kind passende vorm van onderwijs gevonden is. Daarnaast is er lang niet voor alle leerlingen een veilige omgeving. Het blijkt dat twee procent van de leerlingen in Nederland wordt gepest. Voor die kinderen is de school onveilig en de omgeving belemmerend. Het brengt ze – en soms ook de hulp-

verlening - in verwarring. Voor ouders betekent het grote zorgen om hun kind of kinderen.

Ook onder ons

Op scholen waar de Bijbel elke dag opengaat, komt dit pesten ook voor. Het 'Gij geheel anders' blijkt - ook - op dit terrein niet van toepassing. Daar behoeven we niet al te verbaasd over te zijn. We belijden immers, dat wij in zonden ontvangen en geboren zijn? We horen elke zondag in de kerk Gods Wet voorlezen. Die bepaalt ons in al zijn facetten bij wat in de mens leeft. Bijvoorbeeld, dat wij alleen al met onze woorden onze naaste kunnen beschadigen. Dat sluit pestgedrag dus in

Tussen twee haakjes: onder ons is inmiddels het woord 'pesten' bijna geheel ingeburgerd. Een tiental jaren geleden gebruikten we liever het woord 'treiteren' vanwege de beladenheid van het woord. De overheid heeft het echter over 'pesten' en vanwege de ernst van het beschadigen is het begrijpelijk dat woord te gebruiken. Langdurig pesten heeft immers grote en ernstige gevolgen. Ouders

Het aanpakken van het pesten vraagt om een schoolbrede aanpak, waarbij iedereen betrokken wordt, die te maken heeft met dit gedrag.

raken soms in grote verlegenheid als hun kind er het slachtoffer van is.

Niet stilstaan

Ouders, leerkrachten en leidinggevenden weten, dat pestgedrag voorkomt. De vraag is: wat is er aan te doen en hoe kun je het voorkomen? Het antwoord op die vragen had een vanzelfsprekend beleid op reformatische scholen moeten zijn. Helaas was dat niet het geval. Het is de overheid die van het onderwijs eist, dat er afspraken over pesten en pestgedrag gemaakt worden. Blijkbaar had ons onderwijs die aansporing nodig om aan de slag te gaan!

Het blijkt dat twee procent van de leerlingen in Nederland wordt gepest. Voor die kinderen is de school onveilig en de omgeving belemmerend.

In de eerste plaats moet de school erkennen, dat er in één of meerdere klassen een pestprobleem is, al is het niet altijd zo duidelijk zichtbaar. Ouders die het pesten van hun kind signaleren en dat signaal ook afgeven, worden soms geruime tijd niet serieus genomen. Het komt zelfs voor, dat leerkrachten het bestaan van het pestgedrag ontkennen. Nu gebeurt pesten soms zo stiekem, dat het nauwelijks is waar te nemen. Maar ook al is het 'onzichtbaar', toch zal de school een open gesprek met de ouders moeten aangaan en ook in gesprek moeten blijven. Dat kan ingewikkeld zijn, zeker als ouders zélf onderdeel van het pestprobleem blijken te zijn. Desondanks blijft staan: pesten mag niet voorkomen. En als het wel gebeurt, zal de school ermee aan de slag moeten gaan. Dat is een voluit Bijbelse opdracht.

Samen

Het aanpakken van het pesten vraagt om een schoolbrede aanpak, waarbij iedereen betrokken wordt, die te maken heeft met dit gedrag. Dat zijn dus de pester (de dader), het gepeste kind (het slachtoffer), de groep, de ouders en de school. Die schoolbrede aanpak kan echter pas starten als alle partijen het pestprobleem erkennen. Een uitspraak als: "Mijn kind doet zo iets niet", of "Hij/zij bedoelt het niet

zo”, getuigt van onvoldoende zicht op het eigen hart en het hart van zoon of dochter.

In acute situaties zal adequaat gehandeld moeten worden. Daarbij kan de school het beste zelf het initiatief nemen om dit aan te pakken.

Voorkomen

Kan pestgedrag voorkomen worden? Er zijn veel programma's waarin de schoolbrede aanpak wordt gebruikt. De overheid gaat bij wet regelen dat scholen het voorkomen van pesten effectiever moeten aanpakken. Daarvoor schrijft de overheid zelf een aantal programma's voor die het beste kunnen worden gebruikt. Scholen mogen daarin zelf een keus maken en zullen kijken naar de achtergrond van waaruit programma's zijn ontwikkeld

Ouders, leerkrachten en leidinggevenden weten, dat pestgedrag voorkomt. De vraag is: wat is er aan te doen en hoe kun je het voorkomen?

en wat het verwachte effect op de langere termijn zal zijn. Het is: Alles wat uw hand vindt om te doen, doe dat met uw macht.

Maakbaar?

Het roept wellicht vragen op. Kunnen we via de invoering van een of ander programma een soort maakbare

groep creëren? Laten we ons echter niet allereerst bezighouden met zulke gedachten.

Kinderen kunnen het soms heel zwaar hebben in hun groep waarin voor hen geen veiligheid is. We weten allen wel en hebben het misschien zelf ook ervaren, dat pesten zulke schrijnende gevolgen kan hebben. Dan moeten we toch wat doen? Het ontbreekt onze kinderen soms aan vaardigheden om beter op (pest)situaties te reageren. In de nationale campagne over pesten is daar volop aandacht voor. Wat echter pijnlijk gemist wordt, is het voorrecht dat we ook in deze tijdelijke nooddrift de Heere om wijsheid mogen vragen. Dat geldt voor alle betrokkenen: kinderen, ouders en de school.

Werkgroep Onderwijs

Even maar...

En de Heere zei

De Heere wil door Zijn Woord en Geest tot ons spreken. Daarom hebben we het Woord in ons huis, en wordt het voortdurend aan ons hart gelegd in de ambtelijke verkondiging. Het is de begeerte van elke oprecht gemaakte: 'Maak in Uw Woord mijn gang en treden vast'. En het blijft toch aanbiddeijk waar: 'Wat naar dit Woord niet is, dat zal geen dagenraad hebben'. In de weg van de onderwijzing door het Woord werkt de Heere dus, en sterkt en oefent Hij. Ook spreekt Hij op kruispunten van het leven - ook ambtelijk - wanneer dat nodig blijkt. Echter, dat is geen dagelijks werk.

Het dicht bij de Schrift leven zal ons behoeden voor het maken van de uitzondering tot de regel; van het bijzondere tot het gewone. De regel is dus de voortdurende onderwijzing in de Schrift. Die wil de Heere gebruiken (DL 3/4, 17 en 5,14). De uitzondering is dat de Heere bijzonder een Woord op het hart drukt. Tot vermaning, vertroosting of oefening.

Het is dus niet zo dat we vaak woorden en teksten krijgen. Ook

hier is eenvoud kenmerk van het ware. Men kan zo gemakkelijk horen zeggen: 'de Heere zei dit en de Heere zei toen dat...' Dan weten niet te onderscheiden tussen enerzijds ons eigen gevoel en willen en anderzijds het gepaste, eigen spreken van de alleenwijze God. Laten we eens letten op Samuël in 1 Sam. 16. De Heere heeft hem duidelijk naar Bethlehem gestuurd om uit de zonen van Isai een koning in plaats van Saul te zalven. Samuël, die van jongs af de Heere mocht vrezen, heeft zo zijn eigen gedachten, voorkeuren en verlangens. Het is zo opmerkelijk dat hij toch het eigen gevoel van het spreken van de Heere blijft onderscheiden. Ook al is het die imposante Eliab niet en ook die aantrekkelijke Abinadab niet; zelfs Samma niet... Het wordt wel steeds moeilijker, want het aantal zoons wordt minder en het moet er toch één zijn. (Hij weet immers niet dat er nog een kleinere broer is). Samuël zet echter niet door. Hij blijft onderscheiden: wat hij denkt en voelt en daartegenover wat de Heere spreekt en wil. En dan zal de Heere - tegen de berekening in, als

wij het niet meer kunnen bezien - toch Zijn Woord waar maken. Een mens ziet immers aan dat voor ogen is maar de Heere ziet ons hart aan. Dat geldt voor ons allemaal. Ongedacht en onverwacht: die kleine, onervaren zestienjarige, die is het! Het dwaze en onedele, wat wij - net als vader Isai - er niet bij tellen. Wat wij met de broers eigenlijk verachten. Waar Samuël niet meer op gerekend had. Toen zei de Heere: 'Sta op, zalf hem, want deze is het' (1 Sam. 16:12). Zo spreekt God nu altijd, op Zijn eigen tijd en wijze!

Laten we toch blijven onderscheiden. Want wat ik zo graag wil, daar heb ik al gauw een tekst bij. Een mensenhart is zo arglistig. Maar wanneer Hij spreekt, krijgt Hij ook alleen de eer. En wij schamen ons in ootmoed weg vanwege onze dwaasheden. Eigenwillig tekstgebruik en toepassingen brengen duisternis. Wanneer de Heere spreekt werkt dat altijd ootmoed en verwondering. Tot Zijn eer en - niet te vergeten - verheerlijking van de hoogste Leraar ter gerechtigheid. Hij spreekt altijd zo gepast!

v. A.

DE TAAL DER BEVINDING

Eerstbeginnende

1

We horen door middel van de prediking van Gods Woord en het lezen van de preken in de eredienst regelmatig allerlei uitdrukkingen die in de loop der tijd in het denken en het spreken over het geloofsleven zijn ontstaan. We gebruiken ze ook wel in het spreken met elkaar. Het zijn niet altijd woorden en gezegdes die je letterlijk in Gods Woord kunt terugvinden. Bij nadere bestudering van deze 'bevindelijke uitdrukkingen' mag echter wel geconstateerd worden dat veel van die uitdrukkingen een Schriftuurlijke grondslag hebben.

Nu willen we in deze nieuwe rubriek over 'de taal der bevinding' enkele van die uitdrukkingen voor het voetlicht halen. We zullen proberen de betekenis ervan te verwoorden in het licht van Gods Woord en onze belijdenisgeschriften. Dat lijkt ons beter dan op een wat arrogante wijze deze woorden en uitdrukkingen te verwerpen als zijnde niet meer van deze tijd. Dat is al heel vaak gebeurd. Ik denk bijvoorbeeld aan de schrijfsters Betje Wolff en Aagje Deken in de achttiende eeuw die op een nogal smalende wijze met de tale Kanaäns de spot dreven. En zij vormden bepaald geen uitzondering.

Bronnen

Het is overigens een misvatting te den-

ken dat allerlei woorden en uitdrukkingen uit de taal van de gezelschappen stammen. Dat is in sommige gevallen wel juist, maar het is altijd maar weer de vraag hoe die woorden en uitdrukkingen dan terecht kwamen in het taalgebruik dat men op de gezelschappen hoorde. En zij die nog weet hebben van de gezelschappen, zullen beamen dat men daar niet in de eerste plaats bezig was met het creëren van nieuw taalgebruik.

Vooraf onze
Statenvertaling heeft
de bevindelijke
woordenschat
diepgaand beïnvloed.

Waar komt die taal dan vandaan? Wel, de bronnen moeten we toch in vroegere tijden zoeken. Onze oude schrijvers als Smytegelt en Teellinck hebben er blijk van gegeven dat ze op de hoogte waren met uitspraken van kerkvaders als Augustinus en anderen. Er loopt dus ook een lijn van de kerkvaders naar de Nadere Reformatie.

En laten we niet vergeten dat bijvoorbeeld de Engelse godgeleerden ook grote invloed gehad hebben. Veel werken van de puriteinse theologen werden vertaald in het Nederlands en het volk van de gezelschappen las deze

vertalingen intensief. Maar vooral natuurlijk onze Statenvertaling heeft de bevindelijke woordenschat diepgaand beïnvloed.

Zaken

Nu moeten we wel voor één ding oppassen en dat is dat we wel de gangbare uitdrukkingen van Gods kinderen uit vroeger tijd gebruiken, maar dat we in wezen vreemdeling zijn van de inhoud. Om in bevindelijk taalgebruik te spreken: *woorden moeten zaken worden*. Ook op deze uitdrukking gaan we nog wel een keer in. En verder geven we direct maar aan dat er ook gezegdes zijn die een eigen leven zijn gaan leiden en geen recht doen aan de praktijk van de godzaligheid. Dat hopen we dan natuurlijk ook aan te geven.

Begin

Maar nu gaan we over tot de praktijk. En dan beginnen we bij het begin met het woord *eerstbeginnende*. Een uitdrukking die we ook bij oudvaders als Johannes van der Kemp en Wilhelmus à Brakel tegenkomen.

De betekenis zal voor u duidelijk zijn. Dan gaat het over een zondaar die door God uit genade bearbeid wordt door Zijn levendmakende Geest. Een Adamskind dat overtuigd wordt van zonde en ongerechtigheid. En zo'n overtuigde zondaar gaat nu de eerste stappen zetten op het pad des levens, op de smalle weg die naar het eeuwige leven leidt. Dat kan hij er zelf niet voor houden, maar toch is zo iemand een eerstbeginnende in de genade.

Over dat eerste begin lezen we heel duidelijk in Gods Woord: 'Vertrouwen de ditzelve, dat Hij Die in u een goed werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op den dag van Jezus Christus' (Filipp. 1:6). Overigens, ook op de verdere levensweg zullen Gods kinderen steeds weer moeten inleven een eerstbeginnende te zijn. Na alle verkregen oefeningen komen ze die stand niet te boven. Maar wat een wonder als dat begin uit God er duidelijk mag zijn.

In de wereld zegt men: 'Eind goed, al goed'. Maar wezenlijk is: 'Begin goed, eind goed'. Dat kan alleen maar door Hem van Wie Paulus getuigd heeft: 'En Hij is het Hoofd des lichaams, namelijk der gemeente, Hij Die het Begin is, de Eerstgeborene uit de doden, opdat Hij in allen de Eerste zou zijn' (Koloss. 1:18). Bent u al een eerstbeginnende?

Leerdam,

ds. J. Schipper

Alarm rond de pastorie

Zaterdag 13 september werd in één krant - slechts een enkele pagina van elkaar verwijderd - tot tweemaal toe de alarmklok geluid. In beide gevallen betrof het de persoon van de predikant. Een oproep tot waakzaamheid. Allereerst bij de ziel van de predikant zelf en vervolgens bij het gezin van de predikant.

Anders gezegd, zowel bij zijn binnenkamer als bij zijn huiskamer. De ene klok werd geluid door een verontruste domineesdochter, de andere door een emeritus hoogleraar. De dochter zag haar vader verdrinken in zijn ambt; de professor zag vele van zijn ambtsbroeders verdrinken in een geestelijke verarming. Ik weet niet hoe mijn ambtsbroeders beide artikelen gelezen hebben, maar mij heeft het in ieder geval de nodige stof tot nadenken opgeleverd. Als een van de jongere broeders heb ik het minste recht van spreken, maar om te voorkomen dat het oorverdovend stil blijft rond deze 'problematiek', toch maar een stukje van een beginner. Al loop ik dan nog maar even mee in actieve dienst, toch is dat lang genoeg om te ervaren dat zowel de binnenkamer als de huiskamer van een predikant bedreigd gebied zijn. Dat een predikant evenveel vaderplichten heeft als iedere andere vader, om nog maar te zwijgen van zijn echtelijke verantwoordelijkheden, lijkt lang niet bij iedereen goed door te dringen.

Dat een dienaar des Woords daarnaast ook de uren van afzondering nodig heeft, niet alleen voor zijn preken maar allereerst voor zijn eigen ziel, daar wordt hem - als hij er niet voor waakt - maar weinig ruimte voor gelaten. In een kerkverband met relatief weinig predikanten in actieve dienst is het gevaar van overvraging namelijk niet denkbeeldig. Als beginnende dominee heb ik het als belastend ervaren dat kort na bevestiging in de eerste gemeente, de aanvragen binnenstroomden om zich beschikbaar te stellen voor bestuurlijke functies in scholen, stichtingen, deputaatschappen en het schrijven van dagboekstukjes voor onze gewaar-

deerde uitgevers. De nieuwe vis in de domineesvijver had alle gelegenheid om zich in behoorlijk wat haken vast te bijten.

Om nog maar te zwijgen van de overvloed aan verzoeken om hier een avond te openen of te sluiten, of om hier een lezing te houden en daar een inleiding te verzorgen. Hoewel natuurlijk iedere predikant de mogelijkheid heeft om nee te zeggen, zou het een weldaad zijn als de vragende partijen zich eens zouden bezinnen op de vraag of het verstandig is om een beginnend predikant überhaupt al voor de keus te plaatsen. Want het kan niet anders - als hij ingaat op de vele verzoeken en zich soms, voor hij er zelf erg in heeft, laat overvragen - of hij *moet* hier en daar wel steken laten vallen. Om daar dan vervolgens keihard op te worden afgerekend. Daarbij vallen de steken nog wel eens op de plaats waar ze nu juist niet moeten vallen: in het gezin! De dominee is er voor iedereen, maar de aandacht voor eigen vrouw en kinderen laat te wensen over.

Nog een plaats waar het zeer gevaarlijk en schadelijk is als er steken vallen is de studeerkamer. Haast in de preekvoorbereiding vanwege tijdgebrek gaat zich vroeg of laat zeker wreken. Van ellende gaat men soms op dievenpad in prekenbundels van anderen om het gebrek aan tijd voor persoonlijke en vooral biddende studie te compenseren. Om het dan nog niet eens te hebben over het 'acht geven op uzelf' zoals Paulus daar in Handelingen 20 vers 28 over spreekt. Daar is tijd en rust voor nodig. Is het gewoon dat we ons 'lui' voelen als dominee - ik heb dit van meerderen gehoord... - als we bijvoorbeeld twee uur in alle rust een stichtelijk werk hebben zitten lezen, en biddend hebben overdacht? Is het gewoon dat we ons toch wat bezwaard voelen als we ook eens op een doordeweekse avond met vrouw en kinderen op de bank zitten? We hadden op die avond ten slotte ook kunnen gaan preken, of twee bezoeken in de gemeente kunnen doen, of een inleiding kunnen houden voor een studievereniging

of vrouwenvereniging ergens in den lande; of...of...

Is het gewoon dat we innerlijk pas voldaan zijn als we zeven dagen in de week geploeterd hebben en stad en land hebben afgereisd en afgepreekt, maar vrouw en kinderen nauwelijks hebben gezien, laat staan alleen zijn geweest met God? Zou de tijdgeest van: presteren, presteren, ten koste van alles presteren, ons dominees ook niet teveel hebben beïnvloed?

Spreek een willekeurige dominee en vraag hem naar de welstand, hoe vaak valt dan niet binnen een enkele minuut het woord 'druk'? En eerlijk is eerlijk, wie naar eer en geweten zijn ambt vervult - allereerst in eigen gemeente - hoeft zich zeker niet te vervelen. Maar zijn we ook vaak niet druk met zaken waar we ons gerust wat minder druk over zouden kunnen maken? Niet dat ze onbelangrijk zijn, maar zou het zonder ons ook niet doorgaan?

Het zijn zomaar wat gedachten naar aanleiding van de beide RD-artikelen. Ik wilde het maar eerlijk met u delen. Mogelijk dat iemand denkt: vroeger hoorde je ze daar niet over. Dat zou kunnen. Maar misschien dat u dan eens uw oor te luisteren zou moeten leggen bij een oude domineesvrouw of wat oudere domineeskinderen. Laat hen maar vertellen hoe het werkelijk was. Ooit verscheen er een lezenswaardige levensbeschrijving van een zeer geacht predikant. Indrukwekkend wat de beste man had betekend in allerlei kerkelijke aangelegenheden. Binnen de familiekring klonk echter de opmerking: één ding zijn ze vergeten: hij was nooit thuis! Misschien draagt dit stukje bij aan een gezamenlijke bezinning op de - vaak te hoge - verwachting van de predikant in het algemeen, en van beginnende predikanten in het bijzonder. En dan vooral de druk van *buiten* de eigen gemeente. In de gemeente liggen van Godswegen zijn eerste verantwoordelijkheden, en dan vooral in de bediening des Woords.

Uit één van de gemeenten, een beginnende dominee

Herdenking 40-jarig ambtsjubileum ds. A. Moerkerken

'Gij hebt veel goeds bij Uwen knecht gedaan; Hem, naar Uw woord, gered uit al zijn noden', zo werd gezongen bij de aanvang van de herdenkingsdienst op 13 september ter gelegenheid van het 40-jarig ambtsjubileum van ds. A. Moerkerken. Velen waren uit alle delen van het land gekomen om in het kerkgebouw van Capelle-Middelwatering Gods daden en Zijn onwankelbare trouw te gedenken.

De dominee werd de laatste weken naar de tekst geleid van Psalm 130:3 en 4. Daar is sprake van een pelgrim in de diepte. 1. Buigend onder God, 2. Ontfermd bij God, 3. Levend voor God.

Een hartgrondig gebed uit de diepten. De dichter heeft bekommernis over zijn zonden. Wonderlijke tekst voor een jubileum? De dominee werd als het ware naar deze tekst geleid. Terugziende ziet hij vele tekorten en zonden.

In zijn kinderjaren in Rotterdam-Zuid werd hij onder een preek over Psalm 32:1 en 2 in zijn gemis geplaatst. Later deed Jesaja 6 kracht. Wee mij! Ik verga!

Het drong diep in zijn ziel door! Dan dat wonderlijke woord uit onze tekst: 'maar'! Dat moet u proeven. Maar... bij U is vergeving. Dat was er door genade ook. Geen leed zal het uit zijn geheugen wissen hoe uit Lukas 15 de woorden 'Deze ontvangt de zondaars, en eet met hen' kracht deden in zijn ziel. Op eerste Kerstdag 1973 mocht hij ervaren hoe het Kind van Bethlehem 'in zijn bevende armen werd gelegd'. Er viel licht op de Schoonste van alle mensenkinderen.

Het grondwoord vergeving ziet uitloeiend op een daad van God. Verzoening, rustend op voldoening door het bloed van het Lam Gods.

Opdat... en dat is de vrucht van dat gadeloze wonder van de vergeving der zonden: de Heere te vrezen. Vrezen is: diep ontzag hebben, met liefde vermengd. Wat zegt de berijming dat treffend: 'Dies wordt Gij Heer' met beving, recht kinderlijk gevreesd.' De dominee prees de dienst des Heeren van harte aan.

Ds. Moerkerken dankte allen die naar de kerk zijn gekomen. Ambtsdragers en vrienden uit het hele land. Uit de

vorige gemeenten Gouda en Nieuw-Beijerland, waar hij op 27-jarige leeftijd werd bevestigd als predikant. Hij bedankt de curatoren, mededocenten en de twaalf studenten voor de goede band. In alle achttien jaren is in de kerkenraad van Capelle-West nog nooit een verkeerd woord gevallen. De gemeente zegt hij dank voor alle liefde en zorg. 'Ik woon in het midden mijns volks'. Tenslotte bedankt hij zijn oude moeder, zijn kinderen en zijn trouwe echtgenote.

Velen waren uit alle delen van het land gekomen om in het kerkgebouw van Capelle-Middelwatering Gods daden en Zijn onwankelbare trouw te gedenken.

Ds. J.J. van Ekeveld sprak namens curatorium en docenten. De beproevingen zijn u niet bespaard gebleven. Hij haalde Rutherford aan: als Jezus over de bodem van de zee werd gesleept, zouden wij de voeten dan droog houden? Geve de Heere met Paulus de loopbaan met lijdzaamheid te lopen. Hij overhandigde namens het Curatorium een enveloppe met een bijdrage voor een reis naar Lethbridge in Canada.

Ds. W. Silfhout sprak als consulent van Capelle-West en de predikanten. Zijn vriend en broeder mag een grote plaats hebben in onze gemeenten. U

Na afloop van de dienst maakten velen van de gelegenheid gebruik ds. Moerkerken te feliciteren en werd er een foto gemaakt van de vele aanwezige predikanten en studenten.

gaat op een rustige en beheerste manier uw weg. Verder is er de liefde voor de exegese en de schriftuurlijk-bevindelijke waarheid. Dat heeft u vriendelijke gekost. Een dienstknecht is niet meer dan zijn heer.

Student M.H. Schot sprak namens de studenten van de Theologische School. De studenten volgen de lessen graag bij hun geliefde docent. Deze zijn te kenschetsen als ontspannen, intensief en zeer leerzaam. We kunnen altijd met onze vragen, ook de persoonlijke, bij u terecht. U zorgt voor een goede sfeer.

Ouderling B. Agteresch las een brief voor van ds. C. Vogelaar als persoonlijke vriend en namens de overzeese gemeenten. Wat een voorrecht dat Hij, de gezegende Christus, voortdurend de weg wijst, ja, wat meer is, de Weg is. Hij zij je ook in de onbekende toekomst tot Hulp en Sterkte, en stelle je bediening in Capelle aan den IJssel-West en het onderwijs aan de studenten tot rijke genen.

Tenslotte sprak ouderling H.T. Groenendijk namens kerkenraad en gemeente. De dominee mag al achttien jaar een grote plaats hebben in onze gemeente. De Heere liet Zich in die jaren op 'dat plekje' (de kansel) niet

onbetuigd. De Moriakerk mocht voor hem persoonlijk weleens een Adul-lam zijn. Anderen mocht hij wijzen op die geheel enige Schuilplaats. Maar ook de weg ernaartoe. Davids enige troost in Psalm 27 is de dominee dierbaar geworden. Daarom wordt hem tenslotte staande Psalm 27:7 toege-zongen.

Na afloop van de dienst maakten ve-len van de gelegenheid gebruik ds. Moerkerken te feliciteren en werd er een foto gemaakt van de vele aanwe-zige predikanten en studenten.

Kerkenraad Geref. Gemeente
Capelle a/d IJssel-West

De **groepsfoto** van predikanten en studenten, gemaakt op 13-9-2014 is na te bestellen **tot uiterlijk 25 oktober!** Ná die datum wordt alles verzonden en kunt u niet meer bestellen.

U kunt de foto (maat 15x30cm) bestellen door € 17,50 over te maken naar NL03 INGB 0004 3089 00 tnv. Fotografie v. Cappellen te Krimpen ad IJssel. Graag duidelijk vermelding van uw adres!

duizend keer in het Woord, maar pas als de Heere door Zijn Geest het Woord opent en uw verstand opent, zult u het verstaan. Dat deed Hij ook bij de discipelen op de Paasavond. Toen hebben ze Hem gezien, toen hebben ze mogen verstaan waartoe die Priesterlijke bediening nodig was. O volk, smee om in deze lijdensweken eens te mogen zien op dat verzoenend lijden en sterven van Christus en op Zijn bloedstorting. Dat u zou mogen zien dat er zonder bloedstorting geen vergeving is. Vraag maar of u Hem zo mag kennen tot zaligheid! Dan hebben we de grootste Schat! Ziet u daar ook naar uit? 'En dat Uw Geest mij ware wijsheid leer' (Ps. 119:9). Daarom: neem en lees.

Doetinchem,

ds. A.P. Baaijens

**"Door U, door U alleen",
ds. J.S. van der Net; 270 blz.;
uitg. kerkenraad Geref. Gemeente
Houten; € 19,-; bestelmogelijkheid:
overmaking op bankrek.nr.
NL84RABO0329866540 t.n.v.
Gereformeerde Gemeente Houten,
onder vermelding van uw naam,
adres en woonplaats.**

Onder de titel "Door U, door U alleen" verscheen een bundel met 21 preken over de Dordtse Leerregels van de hand van ds. J. S. van der Net. Het 'woord vooraf' is geschreven namens de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Houten, die besloot deze bundel uit te geven. De kerkenraad benadrukt in dit voorwoord dat de Dordtse Leerregels - hoewel zij het minst bekende belijdenisgeschrift zijn - op een heel heldere wijze de leer van de Reformatie weergeven. In 2011 heeft ds. Van der Net dit belijdenisgeschrift in de leerdiensten behandeld. Met name vanuit de jongeren van de gemeente kwam de vraag om deze preken in drukvorm uit te geven.

In dit boek wordt helder en duidelijk behandeld waar het in de Leerregels om gaat. Om het eeuwig welbehagen van de verkiezende God, Die de Zijnen van eeuwigheid heeft liefgehad. Vandaar de titel: "Door U, door U alleen". In de laatste preek benadrukt ds. Van der Net dat de Leerregels in onze tijd voortdurend onder kritiek staan. 'Er worden ook in onze tijd heel wat vurige pijlen afgeschoten op deze leer, ook binnen de gereformeerde gezindte, in de brede

BOEKENNIUWS

**"Uit den schat des Woords",
12 verschillende predikanten van de
Geref. Gemeenten; uitg. de Banier,
Apeldoorn; ISBN 9789033609817;
239 blz.; € 22,95.**

Opnieuw zijn er 12 preken verschenen van verschillende predikanten van onze Gereformeerde Gemeenten in de serie "Uit den schat des Woords". Inmiddels al de 65e jaargang. Deze vertrouwde serie blijkt nog steeds in een behoefte te voorzien. In de eerste plaats voor de leediensten, maar de preken zijn ook heel geschikt voor persoonlijk gebruik; voor ouderen én jongeren! We hopen dat deze '65-jarige' nog niet 'met pensioen' zal gaan!

Zoals gebruikelijk zijn er naast vier vrije stoffen, acht stoffen voor bepaalde gele-

genheden opgenomen, zoals dankdag, biddag, voorbereiding HA; maar ook voor de weesavond of de lijdensweken. Er is een evenwichtige verdeling van zes preken uit het Oude Testament en zes uit het Nieuwe Testament. Deze '65-jarige' bundel zal zijn weg wel weer vinden.

Gods Woord is een onuitputtelijke schat. Daar geeft ook deze bundel blijk van. Een schat die geopenbaard moet worden aan blinden, door de Heere Zelf. Voor het eerst, maar ook steeds weer en meer.

We citeren iets uit een preek (voor de lijdensweken) over Mattheüs 26:1-5: 'Wat is nu nodig? Volk, u hebt het al zo vaak gehoord. Nodig is dat de Heere dat Zelf openbaart. Zonder dat zult u het niet kunnen verstaan. Al staat het

KERKNIEUWS

zin van het woord. Kritische geluiden laat men horen over wat in de Dordtse Leerregels wordt geleerd! Juist daarom is het van groot belang dat we werkelijk weten wat de Leerregels vanuit Gods Woord belijden. 'Voor de bruid van Christus is deze leer van de volharding der heiligen en de verzekering daarvan een leer van onwaardeerbare prijs en waarde. Die leer zegt, dat het voor Gods Kerk vastligt, eeuwig vast in God!'

Over de inhoud van dit boek wil ik twee dingen noemen. Allereerst hoe de Leerregels spreken over jonggestorven kinderen, waarover zij zeggen dat godzalige ouders niet moeten twijfelen aan de verkiezing en zaligheid van hun kinderen, welke God in hun kindsheid uit dit leven wegneemt. Op evenwichtige en tere wijze wordt daarover in dit boek gesproken: 'Dat is niet zomaar een automatisme, zo van: 'Het staat in de Dordtse Leerregels, dus het is goed met ons kindje'. Zo mogen we er niet mee omgaan. Hier spreekt het geloof! En vandaar dat hier ook gesproken wordt over godzalige ouders... Dat zijn dus ouders die het geloof kennen, die weten van de worsteling van het geloof. Want laten we toch eerlijk zijn. Ongelovige ouders kennen de worsteling van het geloof niet. Ongelovige ouders dragen de geestelijke nood van hun kinderen niet zo mee zoals gelovige ouders. Bij godzalige ouders is dat anders! Laten we oppassen voor automatisme. Het wonder van de wedergeboorte en bekering blijft nodig.'

Het andere dat ik noemen wil, heeft betrekking op het verschil tussen voorwaardelijke en onvoorwaardelijke beloften. Daar wordt op een duidelijke manier over gesproken. Nadat de voorwaardelijke beloften aan de orde zijn gesteld, wordt er van de onvoorwaardelijke beloften het volgende gezegd: 'Dat zijn beloften waar de Heere geen enkele voorwaarde stelt. Hij zegt: 'Ik zal het stenen hart uit hun vlees wegnemen en zal hun een vlezen hart geven'. 'Ik zal niet meer op u toornen noch op u schelden'. 'Ik zal uw God zijn en gij zult Mij tot een volk zijn.'

Daar worden geen voorwaarden bij genoemd. Die onvoorwaardelijke beloften van het verbond zal de Heere zeker vervullen in het leven van al Zijn kinderen. Want in Christus zijn de beloften aan hen vermaakt en zullen ze zeker vervulling hebben!'

Wie zich in de Dordtse Leerregels verdiepen wil kan in deze prekenbundel goed terecht. Dat geldt ouderen en jongeren.

Zeist,

ds. J. J. van Ekeveld

■ BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

Te Apeldoorn:

ds. G.W.S. Mulder te Zoetermeer;

Te Bodegraven: ds. P. van Ruitenburg te Chilliwack (Canada);

Te Boskoop:

ds. G.J.N. Moens te Meliskerke;

Te Kapelle-Biezeling:

ds. W. Harinck te Moerkapelle;

Te Lelystad: ds. P. van Ruitenburg te Chilliwack (Canada);

Te Lethbridge (Canada):

ds. A.A. Brugge te Ede;

Te Ridderkerk-Slikkerveer:

ds. J.J. Tanis te Middelburg-Zuid;

Te Rotterdam-Zuidwijk:

ds. W. Harinck te Moerkapelle;

Te Zwijndrecht:

ds. D. de Wit te Barneveld-Centrum.

BEDANKT

Voor Rock Valley (VS):

ds. C. van Krimpen te Yerseke;

Voor Sioux-Center (Iowa, VS):

ds. A.A. Brugge te Ede.

■ WMO, JEUGDZORG EN PARTICIPATIEWET

De werkgroep Diaconaat en Toerusting van het deputaatschap Diaconale en Maatschappelijke Zorg (DMZ) organiseert op vier plaatsen een voorlichtingsbijeenkomst voor diakenen over de WMO, de Jeugdzorg en de Participatiewet. Op **11 oktober in GOES** en **VEENENDAAL** en op **1 november in**

■ APELDOORN en BARENDRECHT.

Alle bijeenkomsten zijn op ZATERDAG-MORGEN in het kerkgebouw van de genoemde Gereformeerde Gemeenten en duren van 9.30-12.30 uur. Inloop met koffie vanaf 9.00 uur. Wij hebben bewust voor de morgen gekozen zodat u de middag nog zelf kunt invullen.

In Lisse is 12 april j.l. reeds een bezinningsbijeenkomst geweest, maar broeders uit deze regio zijn uiteraard van harte welkom een van de genoemde bijeenkomsten bij te wonen.

Voor meer informatie verwijzen wij de diakenen graag naar onze website www.deputaatschapdmz.nl.

■ MOGELIJKHEID TOT VOLGEN CATECHISATIE IN UTRECHT

Dit seizoen zal in Utrecht, zoals ook in de meeste andere studentensteden catechisatie worden gegeven waarop jongeren die in (of rondom) Utrecht wonen of studeren van harte welkom zijn. De lessen zijn op maandagavond, aanvang: 20.15 uur, in de Westerkerk aan de Catharijnesingel (ingang: Bergstraat 54). De eerste avond zal gehouden worden op **maandag 29 september**. Voor vragen of meer informatie: ajdewaard@kliksafe.nl.

Van harte welkom!

■ MUTATIE KERKELIJK JAARBOEK 2014

Pag. 323, **gemeente POORTVLIET**.

Het adres van de scriba, M.A. Jansen, is nu: Zuidplantsoen 2, 4693 BC Poortvliet.

BERICHTEN

■ VERKOPINGEN

H.I. Ambacht

Verkoping door de vrouwenvereniging Bidt en werkt te H.I. Ambacht i.s.m. met de zendingscommissie op **zaterdag 4 oktober**, van 10.00-14.00 uur, in de Pe-

trakerk van de Geref. Gemeente, aldaar, Kerkstraat 10, ingang Thorbeckestraat.

Geldermalsen

Verkoping door het dagactiviteitencentrum De Linge-oever, Gerдина's Hof 17 te

Geldermalsen, op **woensdag 1 oktober**, van 14.00-20.30 uur. 's Middags zijn er voor de kinderen allerlei leuke activiteiten.

Kampen

Verkoping door de vrouwenvereniging Draagt Elkanders Lasten te Kampen op **zaterdag 4 oktober**, van 10.00-15.00 uur, in het gebouw van de Pieter Zandt scholengemeenschap, Kamperstraatweg 1-a, aldaar. De opbrengst is voor zending en evangelisatie.

Moerkapelle

Verkoping door de vrouwenvereniging Tryfosa te Moerkapelle op **vrijdag 10 oktober** van 15.30-21.00 uur, in het Atrium van Beth-san, Wilde Veenen 1, aldaar. De opbrengst is t.b.v. zending en evangelisatie.

Naaldwijk

Verkoping door de vrouwenvereniging Bid en werk te Naaldwijk op **vrijdag 10 oktober**, tussen 17.00 en 20.30 uur. Locatie: bij IJzelenberg Potplanten, Lange Kruisweg 68, Maasdijk.

Scherpenzeel

Verkoping door de vrouwenvereniging Dorcas te Scherpenzeel op **zaterdag 4 oktober**, van 10.00-14.30 uur. Locatie: kerk van de Geref. Gemeente, aldaar, Rennes 121.

Sliedrecht

Actiemarkt op **zaterdag 27 september** in en rond de Boazkerk van de Geref. Gemeente te Sliedrecht, Rondo 325. Opening om 9.00 uur door ds. A.T. Huijser, sluiting om 15.00 uur. De opbrengst is t.b.v. bouwfonds van genoemde gemeente.

Veenendaal

Verkoping op **zaterdag 4 oktober**, tussen 9.45 en 15.00 uur, bij en rond de kerk van de Geref. Gemeente te Veenendaal, Vijftienmorgen 51. De opbrengst is voor het plaatselijk evangelisatiewerk en de ZGG.

■ ZANGAVONDEN

Heusden

Psalmzangavond op **zaterdag 4 oktober**, aanvang: 19.30 uur, in de Grote kerk te Heusden. Organist: André Nieuwkoop m.m.v. bovenstemgroep uit Hardinxveld-Giessendam en Waddinxveen. Leiding: ds. J. van Rijswijk.

Puttershoek

Zangavond op **zaterdag 11 oktober**, aanvang: 19.30 uur, in de kerk De Levensbron van de Geref. Gemeente te Putters-

hoek, Sportlaan 2a, m.m.v. het Dirkslands mannenkoor en een muzikaal intermezzo. Meditatie door dhr. M. van der Elst.

Tholen

Zeeuwse mannenzangavond met als organisten Ron van Ommen en Martin Weststrate op **zaterdag 4 oktober** in de Grote kerk te Tholen. Aanvang: 19.30 uur. Leiding: dhr. D.C. de Korte (Spaanse Evangelische Zending). Collecte t.b.v. de SEZ.

Alle jongens/mannen zijn van harte welkom om mee te zingen.

Toegangsprijs: € 5,-. Via www.naarhetconcert.nl kunt u kaarten met korting bestellen, u betaalt dan € 1,- p.p. Voor meer informatie: www.naarhetconcert.nl

Tholen

Psalmzangavond op **zaterdag 17 januari 2015** in de Rehobothkerk te Tholen, o.l.v. Bram Bout en Peter Wildeman. Mogelijkheid tot deelname aan het oefenen van dan te zingen psalmen op de vrijdagavonden 10 oktober, 21 november en 9 januari, telkens van 19.45-21.00 uur. Voor meer info en opgave voor deelname via e-mail diannegeluk@solcon.nl. De netto-opbrengst van de zangavond is t.b.v. de ZGG.

Zaltbommel

Koor- en samenzangavond op **zaterdag 4 oktober**, aanvang: 19.30 uur, in de St. Maartenskerk te Zaltbommel, m.m.v. mannenkoor Rehoboth uit Geldermalsen, gemengd koor Magnalia Dei uit Amersfoort, organist Arie Kortleven en Henk Jan Drost, trompet. Opening en sluiting: ouderling C.A. Overheul.

■ ZANG- EN VERTELMIDDAG TE RIJSSSEN

Zang- en vertelmiddag, in het bijzonder voor en met mensen die een verstandelijke beperking hebben, op **zaterdag 4 oktober**, aanvang: 14.30 uur, in de Tabernakel, aldaar, Veeneslagen 107, te organiseren door het Noordermannenkoor uit Rijssen. Dhr. K. Haazebroek zal dan een Bijbelverhaal vertellen. Collecte t.b.v. de vakantieweken gehandicapten. Iedereen is hartelijk welkom.

■ JUBILEUM

DAGACTIVITEITENCENTRUM (DAC) DE MOLENHOEK TE RIJSSSEN

Op **vrijdag 3 oktober** hoopt het DAC de Molenhoek te Rijssen zijn 25-jarig bestaan te vieren.

Om 14.30 uur wordt er een herdenkingsbijeenkomst gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Rijssen-West. Aansluitend wordt er

van 16.30-18.00 uur een receptie gehouden in het gebouw van de Jacobus Fruytier Scholengemeenschap, aldaar.

Iedereen, die op welke manier dan ook betrokken is geweest bij DAC de Molenhoek, is van harte uitgenodigd om de herdenkingsbijeenkomst bij te wonen en op de receptie aanwezig te zijn.

Wilt u zich melden als u op de receptie aanwezig wilt zijn? U kunt dit doen door een e-mail te sturen naar: i.beunk@siloh.nl of een briefje te sturen naar DAC de Molenhoek, Butaanstraat 20, 7463PG Rijssen.

T.g.v. dit jubileum worden gelden ingezameld voor de aanschaf van een douchebrancard.

U kunt ook een gift overmaken op NL11RABO0145424391 t.a.v. Dagverblijf de Molenhoek, o.v.v. gift jubileum.

■ VOORLICHTING OVER WERK VAN DEPUTAATSCHAP VOOR ISRAËL

Een nieuw verenigingsjaar ligt voor ons. Veel werk wacht. Winterwerk 2014-2015. Bent u geïnteresseerd in het werk van het Deputaatschap voor Israël onder het Joodse volk? Zowel in Nazareth als in de Oekraïne? Zoekt u invulling voor een gemeentevond of een avond van de vrouwenvereniging?

Of wilt u juist dat *jongeren* meer objectief worden voorgelicht over Israël in deze voor het land en volk zo moeilijke tijd. Ook dat kan op een JV-avond. Israël staat in het centrum van de belangstelling. Niet alleen zijn alle *ogen* van de wereld gericht op die kleine strook land, daar aan de zee... Ook de raketten. Helaas, wat een zorg! Wij komen graag naar u toe voor een lezing of PowerPoint-presentatie. U kunt hiervoor contact opnemen met J. J. de Jong (algemeen secretaris), tel. 0348-489929 en A. Karens (voorlichter), tel. 0342-146896.

■ TOOGDAG GBS IN BARNEVELD

De Gereformeerde Bijbelstichting (GBS) belegt op **zaterdag 11 oktober** haar 49^e toogdag in de Rehobothkerk, Nairacstraat 24 te Barneveld. De vlakbij gelegen Veluwehal zal worden gebruikt als overblijfruimte tussen de morgen- en middagbijeenkomst.

De morgenbijeenkomst begint om 10.30 uur. De opening wordt verzorgd door ds. P. Blok, voorzitter van de GBS. Daarna hopen ds. K. Visser uit Barendrecht en ds. J.A. Weststrate uit Pretoria (Zuid-Afrika) te spreken.

De pauze duurt van 12.30-14.00 uur.

Sprekers in de middagbijeenkomst: ds. Th.L. Zwartbol uit Stavenisse en ds. B.J. van Boven uit Wekerom. Ds. Van Boven verzorgt ook de sluiting.

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 28 SEPTEMBER 2014

Aagtekerke 14.30 uur ds. S.W. Janse en 19.00 uur ds. M. Karens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst 19.00 uur ds. B. Labee; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 10.00 uur ds. A.P. Baaijens en 18.30 uur ds. L. Blok; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam-Noord 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Apeldoorn 10.00 uur ds. J.M. Kleppe en 15.30 uur (H.D.) ds. G. van Manen; Arnhem 17.00 uur ds. J.M. Kleppe; Barendrecht 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. C. Hogchem; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. G. van Manen; Berkenwoude 10.00 uur (H.A.) ds. H. Paul en 19.00 uur ds. W. Silfhout; Bodegraven 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 19.00 uur ds. A.A. Brugge; Boskoop 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. C.A. van Dieren; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Delft 16.00 uur ds. H.A. van Zetten; Deventer 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. K. Boeder; Dinteloord 10.00 en 18.30 uur stud. H. Brons; Dirksland 15.00 uur ds. S. Maljaars; Dordrecht 9.30 (H.A.) en 17.00 uur ds. H. Hofman; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. A.A. Brugge; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur (H.D.) ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. J. van Laar; Enter 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden en 15.00 uur ds. A. Schreuder; Goudswaard 15.00 uur ds. P. Melis; 's-Gravenhage 16.30 uur (H.D.) ds. J. Driessen; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; Haamstede 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. M. Joosse; Hilversum 15.30 uur ds. A. Verschuure; Hoedekenskerke 10.00 en 14.30 uur ds. G. Mouw; Hoogeveen 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Hoogvliet 15.30 uur ds. P. Mulder; Houten 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 10.00 en 16.30 uur stud. M.H. Schot; Kapelle-Biezeling 10.00

uur ds. J.J. Tanis en 17.00 uur stud. H. van der Heiden; Katwijk aan Zee 10.00 en 17.00 uur ds. B.J. van Boven; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. C. Harinck; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Kruiningen 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. G. Bredeweg; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 10.00 uur ds. H.A. van Zetten en 16.00 uur stud. W.A. Zondag; Lelystad 10.00 en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Marknesse 16.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Meeuwen 9.30 en 16.00 uur ds. W.J. Karels; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Mijdrecht 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. M. Mondria; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 18.30 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. P. Melis; Nieuwdorp 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Nieuwer ter Aa 15.30 uur ds. M. Mondria; Nieuwerkerk 9.30 en 15.00 uur ds. A.J. de Waard; Nijkerk 14.30 uur ds. A. Schot; Nisse 9.30 en 14.30 uur stud. H. van der Heiden; Ooltgensplaat 18.00 uur ds. A.J. de Waard; Oosterend 10.00 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; Oostkapelle 9.30 en 16.00 uur ds. J. van Belzen; Oostvoorne 10.00 uur (H.A.) ds. A.J. Gunst en 19.00 uur ds. L. Terlouw; Opheusden (in Ger. Gem. in Ned.) 12.00 (bev. ambtsdr.) en 19.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Opperdoes 10.00 en 16.00 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Oude-Tonge 15.00 uur stud. H. Brons; Poederroijen 9.30 en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; Poortugaal 9.30 uur (H.A.) ds. C. Neele en 17.30 uur ds. P. Mulder; Poortvliet 14.30 uur ds. D.W. Tuinier; Puttershoek 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. A. Vermeij; Rhenen 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. J.S. van der Net en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 14.00 uur ds. C. van Krimpen en 18.30 uur stud. M.H. Schot; Rotterdam-Alexanderpolder

10.00 uur ds. M.J. van Gelder en 15.30 uur ds. H. Paul; Rotterdam-Centrum 10.00 uur ds. J. Mijnders en 17.00 uur ds. M.J. van Gelder; Rotterdam-IJsselmonde 18.30 uur ds. G. Pater; Rotterdam-Zuidwijk 19.00 uur ds. M. Joosse; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. E. Bakker; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 15.30 uur ds. W. Harinck; Soest 9.30 en 19.00 uur stud. W.A. Zondag; Spijkenisse 10.00 uur ds. J. Driessen; Stad aan 't Haringvliet 18.00 uur ds. A.J. Gunst; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Terwolde - De Vecht 14.30 uur ds. K. Boeder; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. M. Golverdingen; Veen 16.00 uur ds. A.T. Huijser; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; Vlissingen 17.00 uur ds. G.J.N. Moens; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. D. de Wit; Westkapelle 9.30 en 14.00 uur ds. M. Karens en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Westzaan 19.00 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Wierden 18.30 uur ds. J. van Laar; Woerden 10.00 uur ds. G. Clements en 18.30 uur ds. J.S. van der Net; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. C.J. Meeuse en 18.00 uur ds. J.J. Tanis; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. G. Pater; Zwolle 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. A. Schot.

■ DINSDAG 30 SEPTEMBER 2014

Amsterdam-Noord 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Meeuwen 19.30 uur ds. M. Mondria; Oosterland 19.30 uur ds. J. van Belzen; Ouddorp 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Rhenen 19.30 uur ds. F. Mulder; Urk 19.30 uur ds. E. Bakker; Wierden 19.30 uur (voor de evangelisatie) ds. G. van Manen; Yerseke 19.30 uur ds. G. Mouw.

■ WOENSDAG 1 OKTOBER 2014

Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. A. Schreuder; Beekbergen 19.30 uur (uitzendingsdienst) ds. H. Hofman; Berkenwoude 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Dinteloord 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Dirksland 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Herkingen 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Hilversum 19.45 uur ds. E. Bakker; Kamperland 19.30 uur ds. W. Silfhout; Krimpen a/d IJssel 14.15 uur (huw.bev.) ds. C. van Ruitenburg; Kruiningen 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Mijdrecht 19.30 uur ds. C. Hogchem; Oosterend 19.00 uur ds. J.W. Verweij; Oudemirdum 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Poederroijen 19.30 uur

ADVERTENTIES

ds. D. de Wit; Poortvliet 19.30 uur ds. G. Mouw; Puttershoek 19.30 uur ds. L. Blok; Rijssen-West 19.30 uur ds. J. van Laar; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. J. van Belzen; Scherpenzeel 19.30 uur ds. A. Verschuure; Soest 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Stolwijk 19.30 uur (voor de zending) ds. G.J.N. Moens; Veen 19.30 uur ds. M. Joosse; Werken-dam 19.30 uur (voor de zending) ds. L. Terlouw; Woerden 19.30 uur ds. B.J. van Boven.

■ DONDERDAG 2 OKTOBER 2014

Bodegraven 19.30 uur ds. S. Maljaars; Borssele 19.30 uur ds. J. van Belzen; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. A. Verschuure; Goes 19.30 uur (voor de zending) stud. M.T. Al-Chalabi; 's-Gravenzande 19.45 uur ds. A. Schot; Hoogeveen 19.30 uur ds. A.A. Brugge; Kampen 18.30 uur (huw.bev.) ds. J. IJsselstein; Nieuwerter Aa 19.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Nunspeet 15.00 uur (huw.bev.) ds. A. Schot; Sliedrecht 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Stad aan 't Haringvliet 19.30 uur ds. G. Pater.

■ VRIJDAG 3 OKTOBER 2014

Barneveld-Centrum 14.00 uur (huw. bev.) ds. D. de Wit; 's-Gravenpolder 14.15 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse; Kapelle-Biezeling 14.30 uur (huw.bev.) ds. D.W. Tuinier; Krabbendijke 13.30 uur (huw. bev.) ds. C. Sonneveld; Rijssen-Zuid 14.15 uur (huw.bev.) ds. A. Schreuder; Scherpenisse 15.00 uur (huw.bev.) ds. E. Bakker; Yerseke 14.45 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 28 SEPTEMBER 2014

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merkssem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merkssem) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 uur evang. H.J. van den Boogaart en 18.30 uur ds. W.J. Karels.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te 's-Gravenzande geeft met droefheid kennis van het overlijden van haar geliefde oud-koster,

Joris Lock

in de leeftijd van 93 jaar.

Wij houden in dankbare herinnering dat hij met liefde en betrokkenheid ruim 40 jaar onze gemeente heeft mogen dienen als koster. Wij wensen de familie Gods nabijheid en vertroosting toe in dit verlies.

Namens de kerkenraad: P.W. Lock, *preses*
W.F. Bos, *scriba*

20 september 2014

Woonruimte te huur in Ede voor werkende vrouw. tel 06-22369053

Te Koop:

Prefab MANTELZORGWONING op maat. Incl. plaatsen / aansluiten. Scherpe prijzen! Inlichtingen: mantelzorgwoning@kliksafe.nl

Dagbesteding
In eigen sfeer

De Betuwehof Zorg
Dagbesteding ouderen - Achterberg

contact: Bert of Julia Hak
tel: 0317 -6 18 18 0
info@betuwehof.nl
www.betuwehof.nl

Norwich, (Ontario), Canada.
Te huur voor uw vakantie.
Onze woning, voor 2/6 personen.
Dicht bij kerk.

Bezet t/m 22 oktober en van
4 tot 12 november 2014
Voor meer informatie
E-mail joanne.otten123@gmail.
com of tel. 0548-513725.

Er nog even tussenuit
in de **herfst (vakantie)?**
Te huur vanaf 29 september onze
gezellige vakantiewoning
in **Borssele (ZLD).**
Rolstoelvriendelijk. Van alle gemakken voorzien. **2-8 personen.**
Voor info: 06-46715178

Koeling in uw Kerk(gebouw)

Voor elk probleem? Bel AKTIE
Tel: 010-4517471
CO2 metingen
Advies en installatieburo
Voor een vrijblijvende offerte
aktie@kliksafe.nl

Wie helpt ons met huis in
Stavenisse? Tel. 06-51837148

Te koop: **orgel Joh. de Heer IV**,
blank eiken kast, 2,5 jaar oud,
nieuwprijs € 3900, 06-51781723

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus
Eminent
Domus
Monarke
Cantilena
enz.

Ruime ervaring
in zaal- en
kerkorgels

Stolk
orgels

NIEUWERKERK A/D IJSSEL
Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52

Krabbendijke
Nederhemert Nrd.
Papendrecht

www.stolkorgels.nl

Yerseke
Ger. Gem.
Dinsdag 30 september
19.30 uur
Ds. G. Mouw
GBS-dienst

In de knop gebroken

Reformatische vereniging voor ouders bij wie tijdens de zwangerschap of kort na de geboorte kind(eren) zijn overleden

www.indeknopgebroken.nl
info@indeknopgebroken.nl • telefoon: 06 - 49 49 94 99

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING G. WEGENAAR

Tel.: (0318) 526641

Bgg.: (06) 53638114

24 uur per dag bereikbaar

Buurtlaan West 26
3905 JR Veenendaal

Wij verzorgen uitsluitend begrafenissen
www.wegenaar.nl

Nazomeren op de Veluwe?
Nieuw chalet te huur.
www.chalet-uddel.nl 06-22786192

Te Huur gevraagd
zelfst. woonruimte in Doetinchem
0318-636203/06-53341153

Fides

praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

Een vertrouwd adres voor hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen vanuit een Bijbelse visie.

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Sombereheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor psychologisch onderzoek, indicatieaanvragen en onderzoek, begeleiding en training van mensen met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding

Tel. 0342 - 41 99 77

Van Breugelplantsoen 1

3771 VM Barneveld

www.fideshulpverlening.nl

Te koop/te huur:
Stijlvol appartement ± 80 m²
met loggia, ruime woonkamer incl. open keuken met inbouwapparatuur, badkamer met ligbad, ruime slaapkamer. Eigen parkeerplaats. Bergruimte in de kelder. Uitzicht op centraal gelegen dorpsplein van Wekerom (Ede). Inlichtingen:
Tel. nr. 0318-469102 / 06-51239975 / 06-21414449.

RST Zorgverleners

Kraamzorg

“Die eerste kraamdagen vergeet ik nooit meer”

Kraamzorg door medewerkers met een reformatische identiteit, dat is **een vertrouwd idee**. Meer informatie?
www.rstzorg.nl of bel 0342 - 42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **huishoudelijke hulp en verpleging & verzorging**

VAN STAVEREN

Begravenisverzorging

Sumatrastraat 11 ~ 2405 EM Alphen aan den Rijn

Dag en nacht bereikbaar, in elke regio

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Te huur luxe gastenverblijf te Barneveld. 2-3 pers. Veel privacy.
Tel. 0342-412663

Jonge vrouw zoekt zelfstandige woonruimte in **RIJSSEN**.
Tel. 06-10285938

AMELAND-TERSCHELLING- BAKKEVEEN-OMMEN- HARDENBERG

Heerlijk nog even genieten van de herfst/vakantie v.a € 125 p.w.
0512-516096 zie info
www.vdsluisvakanties.nl

Andante is verhuisd!

Ons nieuwe adres is Industrielaan 26, Veenendaal

ANDANTE -orgelcentrum-

Uw dealer van

**Johannus
Monarke
Content
Domus**

In onze winkel is een ruim assortiment
bladmuziek aanwezig (ook klavars).

www.andanteorgels.nl

tel. 0318 50 50 63

Veluwe vakantie?

www.gevarieerdevakanties.nl

heel eigen!

VOORTHUIZEN • Kieftveen 30-B, Voorthuizen

T: 0342-47 83 80 • E: voorthuizen@casafamilia.net • I: www.casafamilia.net

Cursus DES CHRISTENS GROOT INTEREST

William Guthrie

De prijs voor de digitale versie is € 49,- voor de schriftelijke versie €54,-. Het boek is rijk aan inhoud, de cursus maakt het boek toegankelijk. Cursisten ervaren dat ze er goed aan doen zich de inhoud van een boek van een 'oude schrijver' op deze wijze toe te eigenen.

Cursussen Oudvaders

Voor meer informatie

en meer cursussen zie:
www.cursussenoudvaders.nl

vraag gratis een brochure aan

Reijerskoop 251 2771 BK Boskoop
0118-583025 - 0172-532796

Praktijk den Uijl

biedt hulp vanuit een Bijbelse visie aan kinderen, jongeren en volwassenen bij o.a.:

- Verlies- en rouwverwerking
- Seksueel misbruik en seksverslaving
- Opvoedingsvragen en opvoedingsondersteuning
- Laag zelfbeeld en faalangst
- Problemen binnen huwelijk, gezin en/of relatie
- Weinig zelfvertrouwen
- Arbeidsproblemen en burn-out
- Vragen rondom persoonlijkheid en gedrag
- Talent en hoogbegaafd
- Andere problemen waar u mee 'zit' en over wilt spreken

 Praktijk den Uijl
psychosociale hulpverlening & contextuele therapie

Wormerhoek 14M
2905 TX Capelle a/d IJssel
010 - 7 411 411
06 43 85 85 08
info@praktijkdenuijl.nl

Gespreklocaties in Capelle a/d IJssel, Barneveld en Yerseke

www.praktijkdenuijl.nl

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

 HARKES
Begrafenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop
www.harkesbegrafenissen.nl
Wij verzorgen alleen begrafenissen

0172 - 21 21 22

 SGV
Stichting Gemoedsbezwaarden tegen Verzekeringen

De Stichting Gemoedsbezwaarden tegen Verzekeringen heeft ten doel de individuele en collectieve voorlichting aan en belangenbehartiging van gemoedsbezwaarden tegen verzekeringen.

Voor € 10,00 per kalenderjaar bent u **donateur** van de stichting en steunt u haar werk. U krijgt dan de door de stichting opgestelde praktische en principiële brochures gratis toegezonden. Ook ontvangt u de nieuwsbrieven, met actuele informatie, die een paar keer per jaar verschijnen.

Telefonische vragen en donateuraanmelding tijdens kantooruren:
0488 - 44 91 54, of via e-mail:
sgv.voorlichting@kliksafe.nl

Uitgaven voor onze jongeren

Elk die Hem vreest - Jongeren in de Bijbel

NIEUW!

Ds. G.J. Capellen, ds. D.W. Tuinier, Lenie de Visser-Minderhoud en Jeanet Zuidweg

In dit boekje vragen we aandacht voor 20 Bijbelse jongeren die de HEERE dienen en vrezden. Deze Bijbelstudies zijn bijzonder geschikt voor persoonlijk gebruik en bespreking in groepsverband. Elk hoofdstuk wordt afgesloten met studieopdrachten en gespreksvragen. € 11,50

De Rots in de branding

Een veilige schuilplaats in de stormen van jouw leven

Ds. G.J. Capellen en Jeanet Zuidweg

Bijbels dagboek voor jongeren. € 19,90

Geheimen rond Borssele

Marian Schalk-Meijering

Spannend leesboek, uitgegeven i.v.m. het 100-jarig bestaan van de ds. G.H. Kerstenschool te Borssele. € 9,95

DRUKKERIJ & BOEKHANDEL
VAN VELZEN B.V.

Deze boeken zijn leverbaar via de boekhandel.

Boekhandel: Dorpsstraat 83, Krabbendijke, bel 0113 - 50 61 73 of bestel per e-mail: ljmeeuwsen@velzenbv.nl

Drukkerij: Zuidweg 19, Krabbendijke, tel. 0113 - 50 14 02, info@velzenbv.nl

De Saambinder Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:

ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur:

ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl
Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties **uiterlijk maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 1,05 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres Noord-Amerika:

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

ISRAËLAVOND

Bent u geïnteresseerd

in het werk van het *Deputaatschap voor Israël*
onder het Joodse volk?

Zoekt u invulling voor een gemeenteavond
of een avond van de vereniging?

Wij komen graag naar u toe voor een lezing
of Power Point Presentatie.

U kunt hiervoor contact
opnemen met

J.J. de Jong (*Algemeen secretaris*)

0348-489929

en A. Karens (*Voorlichter*)

0342-146896.

DEPUTAATSCHAP VOOR ISRAËL
LITGAANDE VAN DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

www.dep-israel.nl

Molenpad 4
4696 BP Stavenisse
Telefoon: 0166 - 69 74 38
Mobiel : 06 -10 64 28 07
www.dorstbegrafeniszorg.nl

Wij verzorgen alléén begrafenissen

**Lekker
naar Texel...**

WEEKEND/
MIDWEEK
€119*
WEEK
€149*

De Verrassing
Bungalowpark

www.deverrassing.nl of bel 0222 31 89 06

* Vanafprijs, geldig buiten de schoolvakanties, tot de herfstvakantie 2014

*Begrafenisonderneming
De Kloe*

Delkant 8 | 5311 CJ Gameren
Tel. 0418 - 56 21 74
www.begrafenisondernemingdekloe.nl

Te koop gevraagd
Theologische boeken
0577-401065

Voor Verantwoorde Boeken!
www.deroeboeken.nl
078-6124081

SHG gaat uit van de
Gereformeerde Gemeenten
in Nederland.

Namens SHG
werkt u als zzp'er.

www.shgzorg.nl

De Stichting Hulpverlening in Gezinnen heeft als doel om te bemiddelen in zorg, ten behoeve van gezinnen en ouderen die behoren tot de gereformeerde gezindte. Dit betekent onder andere dat Bijbelse normen en waarden de basis vormen voor uw dagelijkse levenshouding en mediagebruik.

**Gezien de veranderingen in de thuiszorg
zijn wij op korte termijn op zoek naar:**

Verzorgenden thuiszorg

SHG biedt:

- Een gezellig team van zelfstandig werkende verzorgenden in de thuiszorg.
- Als verzorgende bied je persoonlijke en professionele zorg aan de cliënt.
- De mogelijkheid tot bijscholing.
- Een goede begeleiding vanuit de SHG.

SHG zoekt:

- Gemotiveerde mensen die zorg wensen te geven met identiteit.
- Enthousiaste mensen die in het bezit zijn van het diploma verzorgende IG of AG.
- Allen dienen in het bezit te zijn van een rijbewijs en auto.
- **Oproepkrachten worden ook uitgenodigd te reageren.**

Voor meer informatie over deze functie en over de mogelijkheden die SHG biedt, kunt u contact opnemen met mevr. A.T. Molenaar-Kok, tel. 078-63 11 777. Uw bemiddelingsverzoek kunt u sturen naar de secretaris van SHG, de heer A. Fase, Keizershof 45, 2353 ST Leiderdorp of mailen naar arbeidsbemiddeling@shgzorg.nl.

